

TILLSAMMANS MÖTER VI
**FRAMTIDENS
BEHOV AV HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD**

2020-2030

Innehåll

- 4 Gemensam viljeinriktning formar framtidens hälso- och sjukvård
- 5 Tillsammans formar vi framtiden
- 6 Arbetet för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård
- 8 Region Jönköpings län arbetar för ett bra liv i en attraktiv region
- 9 Att möta framtiden
- 11 Planen för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård
- 13 Strategi 1
- 14 Strategi 2
- 17 Strategi 3
- 18 Strategi 4
- 21 Strategi 5
- 22 Strategi 6
- 24 Framtagande av planen
- mötesplatser och arbetssätt

Gemensam viljeinriktning formar framtidens hälso- och sjukvård

Vi har bestämt oss över partigränserna att arbeta tillsammans med skapandet av detta framtidsdokument och via våra gemensamma visioner visa vägen till hur vi tillsammans kan möta framtidens behov av hälso- och sjukvård. Målet vi utgått ifrån är bästa möjliga hälsa hos hela befolkningen och en bättre och jämlik vård uttryckt som *”jag får den vård jag behöver när jag behöver den och på det sätt jag behöver”*.

Utvecklingen av hälso- och sjukvården fortsätter, en utveckling som innebär att arbeta än mer förebyggande och hälsofrämjande med invånaren i centrum i sömlös samverkan mellan olika vårdaktörer. Fortsatt digitalisering och användning av ny teknik och processer frigör och skapar resurser för nya satsningar med en ekonomi i balans.

Planens struktur har utarbetats via Nämnd för folkhälsa och sjukvård där dialogmöten har genomförts med regionpolitiker, kommunpolitiker, patientföreningar, tjänstemannaledning, fackliga representanter, internationellt besök med flera. En parlamentarisk politisk grupp har processat innehållet för att erhålla en gemensam framtidsplan, där samtliga partier i regionfullmäktige står bakom innehållet, med förhoppningen att viljeinriktningarna håller över tid. Vägen till framtiden är inte linjär, utan består av många steg i samma riktning. Denna riktning har formulerats i sex strategier som tar sin utgångspunkt i värdet de ska skapa för dem vi är till för: länsinvånarna.

Varje strategi beskrivs med koppling till definitionen av Nära vård, identifierade kunskapsområden, aktuella utvecklingsområden samt mätområden. Strategierna visar övergripande riktning för ett långsiktigt arbete. Varje strategis utvecklingsområden uppdateras kontinuerligt, mätområdena arbetas fram löpande. Framtidsdokumentets viljeinriktning konkretiseras genom budget med flerårsplan och planen utvärderas minst en gång per mandatperiod.

Den parlamentariska gruppen betonar vikten av ökad samverkan med länets kommuner. Vår ambition är att detta framtidsdokument utvecklas till en regional hälso- och sjukvårdsstrategi, där kommunernas hälso- och sjukvård inkluderas i gemensamma strategier kring hur vi tillsammans möter framtidens behov av hälso- och sjukvård.

Med stort politiskt engagemang vill vi fortsätta bevara goda resultat idag och samtidigt skapa förutsättningar för ett fortsatt hälso- sjukvårdssystem i världsklass!

Planen är antagen under Regionfullmäktiges sammanträde den 1 december 2020.

Undertecknad av samtliga partier inom den parlamentariska gruppen:

Rachel De Basso, Socialdemokraterna

Thomas Bäuml, Moderaterna

Martin Nedergaard-Hansen, Bevara akutsjukhusen

Helena Elmqvist, Sverigedemokraterna

Peter Iveroth, Kristdemokraterna

Helena Stålhammar, Centerpartiet

Mikael Ekvall, Vänsterpartiet

Jimmy Ekström, Liberalerna

Sibylla Jämting, Miljöpartiet

Tillsammans formar vi framtiden

Genom kvalitet som strategi, grundläggande värderingar och gemensamt utvecklingsarbete är vår filosofi att tillsammans – invånare, patienter, medarbetare, kommuner och civilsamhälle – åstadkomma bästa möjliga hälsa och jämlik vård.

Samhällsutvecklingen, den medicinska utvecklingen och inte minst den tekniska utvecklingen, går så snabbt att det omöjligt går att veta hur den kommer påverka människors beteende, på såväl kort som lång sikt. I takt med förändrade förutsättningar uppstår också nya förväntningar och behov. I denna komplexa värld är inte vägen linjär, utan formas i *”den levda verkligheten”* där delar bygger helhet och systematik och innovation går hand i hand. Förmågan att leva i ständig förändring och öka omställningshastighet utifrån uttalade och outtalade behov blir avgörande för att fortsätta uppnå goda resultat.

För att lyckas med detta behövs visioner och mål för att visa riktning, strategiska beslut som möter de utmaningar och möjligheter som ligger framför, samt ett system som agerar säkert och snabbt på förändringar både internt och externt. Detta aktualiserades och förstärktes under våren 2020, då coronapandemin bröt ut och hastigt förändrade hela världen, vilket tvingade fram nya arbetssätt och utmanade hastighet till omställning. Inom flera områden genomfördes förändringar på några veckor som annars hade förväntats ta flera år.

”Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård” ger stöd för vägval och genomförandekraft att omsätta viljeinriktningar och beslut till var dags arbete. Planens innehåll har växt fram genom vägledande framtidsdokument både nationellt och i Region Jönköpings län, vetenskapliga teorier och artiklar, och erfarenheter från flertalet dialoger och workshops om framtidens hälso- och sjukvård på såväl befintliga som nya mötesplatser både regionalt, nationellt och internationellt.

Tillsammans i samskapande agerar vi oss in i framtiden och utvecklar de kompetenser och den kultur på vilken framtiden byggs.

MATS BOJESTIG
Hälso- och sjukvårdsdirektör

ANETTE NILSSON
Utvecklingsstrateg

Arbetet för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård

Under de senaste decennierna har det gjorts stora framsteg inom den svenska hälso- och sjukvården. Ny teknik, nya mediciner och behandlingsmetoder gör att vi idag lever längre och mår bättre. Flera sjukdomar som tidigare var dödliga kan i dag botas eller har övergått till att bli kroniska tillstånd som man kan leva med. Det är stora framsteg men ställer helt nya krav på hälso- och sjukvård.

Vi behöver ställa om till en hälso- och sjukvård som är mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv. Hälso- och sjukvården som i första hand är utformad för att ta hand om akut sjuka behöver också i större utsträckning stödja människor som lever med kronisk sjukdom över lång tid. En vård som känns nära oavsett vem man är eller var man bor.

I framtiden kommer primärvården i ännu högre grad vara den naturliga vägen till vården. Patienter och vårdgivare utgår tillsammans från perspektivet "Vad är viktigt för dig?". Det handlar om att förändra en kultur, så att fler vill och får vara med att tillsammans skapa förutsättningar för god hälsa.

För att säkra välfärden i Region Jönköpings län och möta utmaningarna i befolkningens framtida behov av hälso- och sjukvård rustar vi oss genom att utveckla nya arbetsätt och säkra kompetensförsörjningen. Utifrån förutsättningar och nya insikter arbetar vi smart med våra resurser så att de även i framtiden räcker till alla.

Utgångspunkter

Region Jönköpings län sammanfaller geografiskt med länsindelningen som omfattar 13 kommuner. Prognosen är att folkmängden till 2030 kommer öka. Gruppen äldre pensionärer är den grupp som kommer öka mest. En stor utmaning är ojämlikheterna i befolkningens hälsa. Region Jönköpings län ska ha som mål att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation och ska ta krafttag för att alla ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv. Viktigt är att jobba för att hålla i och ytterligare förbättra hälsoläget i befolkningen.

Region Jönköpings län har tre akutsjukhus, där den specialiserade vården är uppdelad i tre verksamhetsområden;

medicinsk vård, kirurgisk vård samt psykiatri, rehabilitering och diagnostik. Länet har 42 vårdcentraler som bedrivs utifrån ett vårdvalssystem, varav 32 är i egen regi. Region Jönköpings län har även övergripande ansvar för tandvården och bedriver 26 folktandvårdskliniker samt specialisttandvård på tre orter.

Den nära vårdens resursförstärkning syns redan från 2019 då primärvårdens andel av totala hälso- och sjukvårdskostnaden ökade. Målsättningen är att denna omställning ska fortsätta.

Omvärld

Inom Region Jönköpings län finns många bra uppbyggda nationella och internationella nätverk. En organisation som särskilt inspirerat Region Jönköpings län är Alaska Southcentral Foundation NUKA system of care, för deras helhetssyn på invånarna. NUKA system lyfts som förebild även i det nationella arbetet med omställningen till nära vård. Southcentral Foundation i Alaska har ett arbetsätt som utgår från människors behov, förutsättningar och värderingar. Den personliga berättelsen där människan blir sedd och värdesatt är viktigast i processen. De har byggt ett system utifrån synsättet där vården får förtroendet att bidra till invånarnas stöd till bästa möjliga hälsa. Tillsammans med invånarna identifierar man behov och formar gemensamma överenskommelser med gemensamt ansvar.

Det internationella arbetet är mycket viktigt för vårdens fortsatta utveckling. Vi lär oss tillsammans med vår omvärld. Region Jönköpings län låter sig bli inspirerad av goda föredömen oavsett varifrån i världen de kommer ifrån. På samma sätt är vår önskan att också inspirera andra som arbetar med hälsa och vård.

Att arbeta med förändringen

För att arbeta med planen för att tillsammans möta framtidens hälso- och sjukvård har vi befintliga arbetsätt för hur vi leder, samordnar och utvecklar vårt system. Vi har även funktioner för att stödja verksamheterna i omställningen. (Figur 1) Vårt angreppssätt för att göra omställningen bygger på Region Jönköpings läns långsiktiga inriktning "kvalitet som strategi", framgångsfaktorer (framtagna av Swedish Institute for Quality, SIQ) och grundläggande värderingar (Tabell 1), teorier om samskapande och ledning av komplexa system. Kunskap om att leda förändring i komplexa system (Figur 2) innebär att planen behöver vara flexibel och anpassas kontinuerligt. Den behöver ta tillvara många olika aktörers perspektiv och sammanhang samtidigt, där delar bygger helhet.

Graden av samsyn och förutsägbarhet påverkar hur ledning och utvecklingsarbete behöver olika stöd och angreppssätt utifrån vad som är enkelt, komplicerat och komplext (Figur 2). Ju mer komplext ett problem är desto mer behövs ett snabbriktigt arbetsätt där man tar hänsyn till förändringar under arbetets gång och prövar sig fram till en lösning. Viktigt är att börja med att finna samsyn kring målet, vad vi vill uppnå, och sedan lösa hur-frågorna efter hand.

Ett modigt och tryggt ledarskap är en viktig framgångsfaktor för att leda i komplexa system där osäkerhet beroende på externa och interna förändringar varierar i omfattning och över tid.

Gemensamma visioner, mål och enkla regler är viktiga. Mötesplatser är centrala för att främja delaktighet, goda relationer och samverkan.

Vi leder, samordnar och utvecklar genom:

Vi stödjer verksamheten genom:

Figur 1 Sömlöst system

Region Jönköpings län arbetar för ett bra liv i en attraktiv region

Målet med hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län är bästa möjliga hälsa hos länets invånare och en bättre och jämlik vård. *”Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och på det sätt jag behöver.”*

Vården ska vara jämlik, personcentrerad, säker, tillgänglig, och med kliniska resultat i toppnivå. Detta kräver engagerade och kompetenta medarbetare, samt ställer krav på att Region Jönköpings län är en attraktiv arbetsgivare. Tillit är en central del i alla relationer, såväl mellan patient och vårdgivare, som samverkanspartners, medarbetare och ledare. Vården ska finansieras gemensamt av alla invånare. Vi vill uppnå en jämlik hälso- och sjukvård som prioriterar de med störst behov. Därför behöver arbete med patienter med stora vårdbehov eller kroniska sjukdomar prioriteras och det preventiva folkhälsoarbetet behöver systematiseras för att utjämna folkhälsoskillnader.

För att möta framtidens utmaning inom hälso- och sjukvård finns behov av ett större fokus på verksamheter utanför

sjukhusvården, i den nära vården. Detta inbegriper verksamheter i hela samhället; inom både Region Jönköpings län, kommunerna och civilsamhället.

Region Jönköpings län ska stödja det förebyggande arbetet. Genom att skapa förutsättningar för bättre hälsa, kan också resurser användas mer effektivt. Omställningen har påbörjats utifrån mer fokus på hälsofrämjande insatser, vård närmare patienten i mer öppen än slutna vård. Vårdcentralen är basen och sjukhusvård finns när den behövs. Den nära vården börjar hos individen själv, utifrån individens egna förmågor till egenvård. Stöd ges sedan utifrån behov med en stark primärvård och specialiserad diagnostik, behandling och vård när det behövs.

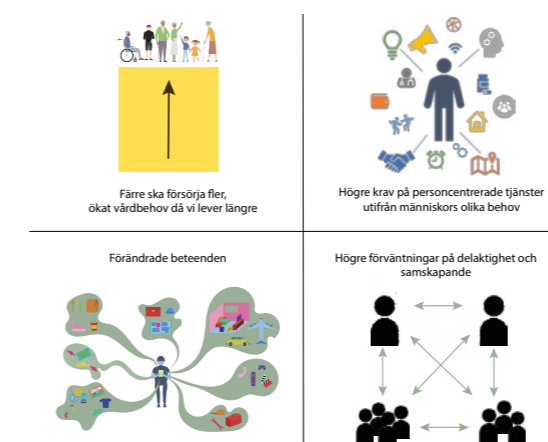
Figur 3 Illustration över omställningen

Att möta framtiden

Vi står inför en hälso- och sjukvård som är mer komplex än tidigare. Vården är mer specialiserad i delar och behöver samtidigt utformas och anpassas än mer utifrån en holistisk grundsyn med individens behov som utgångspunkt.

För att möta framtiden behöver vi rusta oss för att klara av att omfatta utvecklingen som går så snabbt, att det blir omöjligt att förutse hur människors beteende kommer påverkas. Då blir det allt mer viktigt med mönsterspaning och förmåga att snabbt samla in data och göra analys utifrån hur människors beteende förändras. Det behövs förmåga att snabbt agera på dessa förändringar. Invånarnas olika sökmönster behöver mötas av vårdens tjänster och kompetenser. Det är en del i utvecklingen av nya och förändrade arbetssätt till mer öppna och nära vårdformer. Gårdagens konsumentupplysningar är förbi, nu gäller det för alla branscher och organisationer inklusive hälso- och sjukvården, att förstå hur förväntningar på helt nya tjänster och enkla relationer mellan patient och vården utvecklas i samskapande.

Vi lever i en värld som benämns fygital eller digifysisk, det vill säga en värld där det fysiska rummet och det digitala rummet är lika verkligt. Vi blir allt mer digitala, artificiell intelligens (AI) och egenmonitorering kommer vara en självklarhet. Att man kan utföra sina ärenden och få stöd på ett för individen enkelt och smidigt sätt när det passar. Det innebär att det behöver finnas flera tjänster för samma behov så olika individens behov tillgodoses. Det innebär också ökade förväntningar på snabb utveckling från möjligt till tillgängligt. Människor vill ha möjlighet till dialog och utifrån sina egna resurser, vilja och förmåga kunna påverka och vara delaktiga i utformandet av allt som påverkar den egna hälsan och vardagen.

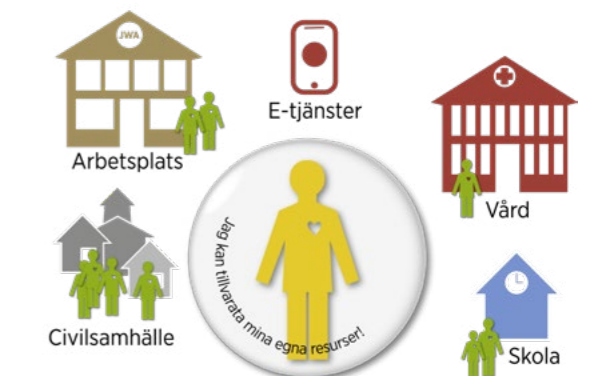
Figur 4 Förändringar i samhället innebär nya beteenden, behov och förväntningar

Att skapa förutsättningar för en mer jämlik hälso- och sjukvård innebär att vården ges olika utifrån olika personers förutsättningar och förmåga att själva bidra. Det innebär att de som kan göra mer för sig själva, sin egen hälsa och vård gör det, vilket bidrar till bättre hälsa och vård samt frigör resurser till de som behöver det mest.

Individens och närståendes förmåga i samverkan med civilsamhälle, kommun och region behöver tillvaratas, så att våra gemensamma resurser kan användas mer effektivt. Denna kulturförändring kommer att ske successivt över tid och påverkas löpande av förändringar i omvärlden (figur 4).

Nära vård

Nära vård är en viktig del i arbetet med planen för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård. Nära vård är inte en ny organisationsnivå eller en benämning på dagens primärvård. Nära vård är snarare ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg. Den nära vården börjar med det som patienten eller brukaren kan ge sig själv och med hjälp av sina nätverk, egenvården, samt det stöd kommuner och regioner kan ge för att möjliggöra detta (Figur 5).

Figur 5 Individ, civilsamhälle, kommun, och region i samverkan

Nära vård definieras som nära i geografi, tid och/eller relation. Geografiskt avser de fysiska lokaler som vården använder, invånarens egna hem och digitala lösningar som är mindre beroende av fysisk plats. Tid avser tillgänglighet att få vård vid rätt tidpunkt, av rätt kompetens i rätt vårdform utifrån behov, situation och person. Relation avser vikten av bemötande och kontinuitet där det angeläget att skapa trygghet hos invånarna och kunna ge en vård med hög kvalitet och smart resursnyttjande oavsett vårdform.

Sveriges Kommuner och Regioner har satt upp tre grundläggande principer för en god och nära vård som:

- Utgår från individuella förutsättningar och behov.
- Bygger på relationer, är förebyggande, hälsofrämjande och proaktiv.
- Bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet, och grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit.

En beskrivande bild av förflyttning av utgångspunkter i arbetssätt för att möjliggöra omställning till Nära vård har tagits fram från Sveriges Kommuner och Regioner (Figur 7). I det nationella utredningsarbetet för en god och nära vård har också framgångsfaktorer och hinder identifierats (Figur 8).

Region Jönköpings län beskriver den nära vården som:

- En personcentrerad vård och omsorg som utgår från patienten/brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom.
- Skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare.
- Arbetar preventivt och proaktivt och möter problemen uppströms. Det vill säga att arbeta förebyggande för att lösa grundproblemet.
- Är det stöd kommuner, regioner och civilsamhälle kan ge för att möjliggöra en personcentrerad vård.
- Är en kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja.
- Har vårdcentralen som bas, och specialiserad sjukhusvård tillgänglig när den behövs.
- Använder e-hälsans alla möjligheter att möta patientens behov.
- Innebär att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten.

Med detta som grund formas arbetet för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård, med inriktning att den nära vården ska stå för en större del av den totala hälso- och sjukvården 2030.

Arbetet fortsätter ta sin utgångspunkt från individens perspektiv där Esther och hennes nära och kära är fiktiva personer och utifrån tre principer vägleds vi i arbetet.

- vad är viktigt för Esther?
- vi tar ansvar för vårt eget steg, steget före och steget efter
- vi gör det tillsammans

Figur 6 Esther och hennes familj.

Figur 7 Förflyttning av utgångspunkt i arbetssätt för att möjliggöra omställning till Nära vård.

Figur 8 I det nationella utredningsarbetet för en god och nära vård har framgångsfaktorer och hinder identifierats. Dessa är en viktig del i de utvecklingsområden som det övergripande lednings- och stödssystemet arbetar med.

Planen för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård

Mål

Bästa möjliga hälsa hos hela befolkningen och en bättre och jämlik vård. Citat från invånare i Region Jönköpings län *"Jag får den vård jag behöver när jag behöver den och på det sätt jag behöver"*.

Sex övergripande strategier

1. Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen
2. Öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård
3. Enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering
4. Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finns tillgänglig när den behövs
5. Utveckling av framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensutveckling
6. Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans

”Jag vet vad som påverkar min hälsa och vad jag själv, med hjälp av mina nätverk, kan göra för att må så bra som möjligt.”

STRATEGI 1

Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen

Det behövs ytterligare krafttag som mobiliserar invånarkraften och som underlättar hälsosamma val i vardagen. Hälsa kan ha flera olika perspektiv.

Enligt världshälsoorganisationen (WHO) har man definierat hälsa enligt följande: ”Hälsa är ett tillstånd av fullkomligt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte endast frånvaro av sjukdom.” (WHO 1948)

Gadamer, den tyske filosofen har definierat hälsa mer vardagsnära. Hälsa är att i glädje vara sysselsatt av sina livsuppgifter.

Genom samverkan mellan länets kommuner, civilsamhälle, föreningar och Region Jönköpings län finns goda erfarenheter att bygga vidare på.

En utgångspunkt inom denna strategi är att förbättra samverkansarbetet utifrån behov i åldersgrupperna barn- och unga, vuxna samt äldre. Koppling finns även till det nationella arbetet med Strategi för hälsa.

Inom denna strategi är det viktigt att tydliggöra både vårdens och individens ansvar. Vi utgår från kunskapsområdena hälsans bestämningfaktorer, centrala livsområden för jämlik hälsa, känsla av sammanhang, coaching, hälsokommunikation och beteendeförändring, samt egenkraft och samskapande.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- Arbetar preventivt och proaktivt och möter problemen uppströms. Det vill säga att arbeta förebyggande för att lösa grundproblemet.
- Det stöd kommuner, regioner och civilsamhälle kan ge individen för att möjliggöra bästa möjliga hälsa.
- Använder e-hälsans alla möjligheter att möta patientens behov.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Hälsa för livet: arbete med bland annat hälsocoaching och meny till invånare som innebär utvecklande av olika tjänster som stödjer invånare till bättre hälsa. Exempel är Hälsocenter och hälsosamtal.
- Jämlik hälsa: arbete med riktade insatser utifrån behov tillsammans med kommuner och civilsamhälle.
- Bästa platsen att växa upp, leva och åldras på – för bättre samordnade insatser inom strategigrupp barn och unga, äldre samt psykiatri och missbruk. Exempel på detta är samverkan i förbättringsarbete mellan Region Jönköpings län, kommuner, civilsamhälle, Skottland och Cincinnati Childrens hospital.

Exempel på mätområden:

- Indikatorer – Strategi för hälsa.
- Självskattad hälsa och beteendeförändring.

Mätområden följs i separat mätavla som utvecklas över tid.

STRATEGI 2

Öka tryggheten genom jämlik, säker och personcentrerad vård

Jämlik och personcentrerad vård handlar om att alla invånare ska ha förutsättningar att få en god och nära vård, oavsett var man bor och vem man är. Vården ska ha sin utgångspunkt i ett samskapande tillsammans med individen för att på så sätt skapa en personcentrerad vård. Kontinuitet är viktigt för att förenkla kontakten mellan patient och vården, öka tilliten och främja patientsäkerhet. För att skapa överblick kommer en gemensam överenskommelse, ett så kallat patientkontrakt, vara en viktig del mellan individen och vården.

Utveckling av kunskap kring olika målgrupper ska bidra till högre grad av utveckling av olika tjänster som kan anpassas och nyttjas beroende på behov, situation och person.

Inom strategin för mer jämlik och personcentrerad vård utgår vi från kunskapsområdena samskapande, evidensbaserad vård, och patientsäkerhet.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- En personcentrerad vård och omsorg som utgår från patienten/brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom.
- Vården skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare.
- En kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja.
- Har vårdcentralen som bas, och specialiserad sjukhusvård tillgänglig när den behövs.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Patientkontrakt – Region Jönköpings läns arbete med införande av patientkontraktets fyra delar: överenskommelsen, fast vårdkontakt, överenskommen tid och samordnad plan.
- Trygg och säker vård och omsorg: Länsgrupp i samverkan Trygg och säker vård och omsorg för äldre arbetar med tre fokusområden: utskrivningsprocessen från sjukhus, samordnad individuell plan samt vård och omsorg när Esther är hemma. Gemensamt utvecklingsarbete mellan Region Jönköpings län, kommunerna och civilsamhället.
- Riktade hälsofrämjande arbete i primärvården: Särskild resursförstärkning med tilläggsuppdrag inom primärvården.

Exempel på mätområde:

- Tillgänglighet.
- Patientkontraktets delar – dokumenterad överenskommelse, fast vårdkontakt, överenskommen tid och samordnade individuella planer.
- Patientdelaktighet.

Mätområden följs i separat mätavla som utvecklas över tid.

”Jag har en överenskommelse med vården där det är tydligt vad jag gör och vad vården gör för mig. Jag känner mig trygg med att vården finns där när jag behöver den och jag vet vart jag ska vända mig för att få stöd.”

STRATEGI 3

Enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering

Denna strategi handlar om att skapa förutsättningar för en enklare vardag för både patienter och medarbetare. I framtidens vård utvecklas olika personcentrerade tjänster, och digitaliseringens nya möjligheter blir en naturlig del i vardagsliv och arbete för såväl patienter som medarbetare. Detta syftar till tillvaratagande av allas resurser på bästa sätt och för mesta möjliga värde.

Utvecklingen av vårdinformationssystem och användningen av Artificiell intelligens (AI) är viktiga faktorer och verktyg som underlättar för medarbetarna, exempelvis för att kommunicera bättre med andra internt och externt. Kunskapsområden inom denna strategi är servicedesign, segmentering och e-hälsa samt digitalisering i samskapande.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- Använder e-hälsans alla möjligheter att möta patientens behov.
- Att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Mer tid till patienten: projekt för att underlätta administration och kommunikation med patienterna, samt ge kunskapsstöd till professionen som främjar nära vård. I detta ingår att utveckla dokumentationen för att minska dubbeldokumentation och den administrativa bördan på vårdpersonal.
- Digitala lösningar: utveckling av tjänster i den nära vården. System som ger stöd till verksamhet och patienter.
- Digitalt utanförskap: utveckling av tjänster för alla målgrupper och behov, även de icke digitala.
- Värdeskapande vård: ett pilotprojekt med förbättringsarbete och forskning som handlar om att lära känna olika behov hos patientgrupper och hur vi utformar vårdtjänster utifrån dessa behov för ökat värde för patienter och vården. Detta sker med stöd av data som fångar patienternas olika kontaktmönster och flöden i vården, samt utifrån patienterna och medarbetarnas upplevelser och erfarenheter.
- Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp: Region Jönköpings läns arbete med införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Följer den nationella införandestrategin.

Exempel på mätområden:

- Forskning på värdeskapande vård.
- Användning av tjänster och digitala stöd.
- Uppföljning av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.
- Andel digitala vårdmöten.
- Uppföljning av vårdokumentation – Automatisera och minska tiden som läggs på icke värdeskapande administration.

Mätområden följs i separat mätavla som utvecklas över tid.

”Jag har enkla och effektiva kontakter med vården och möjlighet att själv hantera ärenden som rör min hälsa. Jag har tillgång till all information som jag behöver om min vård.”

STRATEGI 4

Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård finns tillgänglig när den behövs

Primärvården är basen för länets hälso- och sjukvård. När det finns behov av specialiserad eller högspecialiserad diagnostik, behandling, vård och rehabilitering ska den finnas tillgänglig på tre akutsjukhus i samverkan med primärvården, sydöstra sjukvårdsregionen eller nationellt. Utvecklingen av högspecialiserad vård sker tillsammans inom sydöstra sjukvårdsområdet.

För framtiden är det viktigt att säkra resurser i form av personal, kompetens, utrustning och lokaler. Beslut avseende investeringar i lokaler och utrustning behöver ske med utgångspunkt från planen för framtidens hälso- och sjukvård. Omställning till nära vård och utvecklingen av specialiserad vård går hand i hand.

Bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient. Det kan även handla om specialiserad vård i hemmet.

Inom strategin utgår vi från kunskapsområden samskapande, evidensbaserad vård, och patientsäkerhet.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- En personcentrerad vård och omsorg som utgår från patienten/brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom.
- Att vården skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare
- Har vårdcentralen som bas, och specialiserad sjukhusvård tillgänglig när den behövs.
- Att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Säkerställa och utveckla våra tre akutsjukhus.
- Mobila lösningar: innefattar utveckling av olika mobila lösningar som möjliggör mer vård i patientens nära miljöer och vardag.
- Kunskapsstyrning: utveckling och anpassning av Region Jönköpings läns system för kunskapsstyrning och kunskapsstöd samt regionsjukvårdsledningens uppdrag till regionala programområden och samverkansgrupper.
- Mer jämlik cancervård med ökad tillgänglighet och kvalitet genom standardiserade vårdförlopp.
- Utveckling av beredskap för smittskydd, försörjning av material och läkemedel.

Exempel på mätområden:

- Medicinsk kvalitet.
- Standardiserade vårdförlopp cancer.

Mätområden följs i separat mätavla som utvecklas över tid.

”Jag känner mig trygg med att jag får säker och specialiserad vård när jag behöver det, i en välfungerande helhet med alla mina vårdinsatser.”

”Jag är engagerad i mitt arbete, jag trivs, och jag gör skillnad”

STRATEGI 5

Utveckling av framtidens arbetsplats med fokus på medarbetarskap och kompetensutveckling

Framtidens arbetsplats byggs av engagerade medarbetare. God arbetsmiljö och kompetensutveckling är två viktiga framgångsfaktorer. Arbetet kommer att drivas av medarbetare i samskapande över organisatoriska gränser. Fungerande kompetensförsörjning är en förutsättning för att möta framtidens behov.

Påverkande faktorer är samhälls- och kunskapsutveckling både lokalt och i omvärlden. Den ökade specialiseringen och många vård- och hälsorelationer för invånare med olika aktörer ställer höga krav på teamarbete.

Tillgång till varandras kompetens, lokalt, regionalt och nationellt behöver säkras i alla delar av den nära vården. Förmågan att agera tillsammans i ”realtid” utifrån sin del i en helhet och bygga tillitsfulla relationer mellan olika aktörer är avgörande.

I detta komplexa sammanhang är viktigt att också möta olika medarbetares behov av att känna meningsfullhet och tillfredsställelse i sitt arbete. Även återkoppling på sitt arbete och möjlighet att påverka arbetssätt, kompetensutveckling och flexibla digifysiska arbetsformer är viktiga delar.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- Att vården skapas tillsammans mellan patient och vårdgivare.
- Arbetar preventivt och proaktivt och möter problemen uppströms. Det vill säga att arbeta förebyggande för att lösa grundproblemet.
- En kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja.
- Att delar av den vård som idag ges i slutenvård kan ges i annan form nära patienten.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Framtidens arbetsplats: utvecklingsarbete kommer att bedrivas inom prioriterade områden exempelvis medarbetarlöften, arbetsmiljö och tillitsbaserad ledning integrerade i ledarprogram.
- Ledarskap i den nära vården: process och linjeledarskap: på olika sätt stödja förutsättningarna och möjliggöra gemensamt ledarskap över organisatoriska gränser i befintliga ledarskapsprogram och samverkansforum.
- Utveckling av kompetens och träningsmiljöer: samverkansprojekt tillsammans med kommunerna för att utveckla gemensamma lärande system, utbildning och träning, såväl tekniska som icke tekniska färdigheter.

Exempel på mätområden:

- Medarbetares arbetstillfredsställelse.
- Rekommendera en kollega.
- Frisknärvaro.
- Kompetensförsörjning – attraktiv arbetsgivare.
- Tid för systematiskt förbättringsområde och reflektion.

Mätområden följs i separat mätavla som utvecklas över tid.

STRATEGI 6

Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans

En förutsättning för att framtidens hälso- och sjukvård ska lyckas är ett systematiskt utvecklingsarbete i framkant. Samverkan och samordning mellan kommuner, civilsamhälle, regioner, universitet och högskolor är central. Förmågan att bygga tillitsfulla relationer är avgörande för samverkan. Kommunerna står för en stor del av invånarnas hälso- och sjukvård och det är därför viktigt att denna plan utvecklas tillsammans med kommunerna i länet.

Hela systemet behöver vara i ständig rörelse. Lednings- och stödsystem behöver utmanas för att driva och skapa förutsättningar för genomförandekraft. Effektiva och kreativa mötesplatser behöver utvecklas utifrån nya förutsättningar och behov.

Som en del i att frigöra genomförandekraft kommer tillitsbaserad styrning vara en viktig del i ledarskapet som bygger på att allt tar sin utgångspunkt i brukarna och medborgarna, deras behov, upplevelser och kunskap.

Tillit är inte enbart en fråga om mjuka värden, som organisationskultur och ledarskap, utan lika mycket en fråga hur man styr, utvärderar och organiserar verksamheten. Alla har ett ansvar för att aktivt verka för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv och bygga tillitsfulla relationer. Kunskapsområden som samskapande, kvalitet som strategi, och ledning i komplexa system är viktiga för denna strategi.

Koppling till definitioner av Nära vård:

- Det stöd kommuner, Region Jönköpings län och civilsamhället kan ge för att möjliggöra en personcentrerad vård.
- En kultur av tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlättar för steget före och efter för att skapa en sammanhållen vårdkedja.

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Samordning/samverkan: Använda och förstärka befintliga samverkansstrukturer för gemensam ledning och styrning kommuner och Region Jönköpings län (REKO med strategigrupper). Gemensamt strategiskt utvecklingsarbete med gemensam plan för primärvård.
- Välfungerande mikrosystem: utgångspunkten är att värde skapas i microsystemen och ledningens stöd och förutsättningar för medarbetare att kunna utföra dagens arbete och samtidigt förbättra. Fortsätta att utveckla ledarprogrammen och utvecklingsforum för att både stärka och förenkla det arbete som sker men samtidigt utmana och underlätta i de förändringar som växer fram i omställningsarbetet.
- Forskning: förstärkning med syfte att samordna, ta fram kunskapsunderlag och möjliggöra forskning som bidrar med kunskapsutveckling inom omställningsarbetet.
- Benchmarking och omvärld: Använda och utveckla nätverk, samarbeten och relationer, såväl internationella som nationella, vilka kan bidra till utveckling och inspiration som ökar Region Jönköpings läns genomförandekraft (metoder, analys, reflektion, forskning och benchmarking).
- Systematisk uppföljning: Uppföljning sker via budget med verksamhetsplan. Övergripande måttavla för omställningen utvecklas över tid och speglar aktuella områden och rörelser i omställningsarbetet. I tillägg följs olika delprojekt upp inom ramen för Tillsammansprogrammet.

Exempel på mätområden

- Effekthemtagning.
- Resursförflyttning.

Mätområden följs i separat måttavla som utvecklas över tid.

”Alla som är inlandade i min vård vet vad jag har för målsättningar och arbetar tillsammans med mig för att nå dem. Jag kan i större utsträckning få vård hemma och med stöd från mina sociala nätverk.”

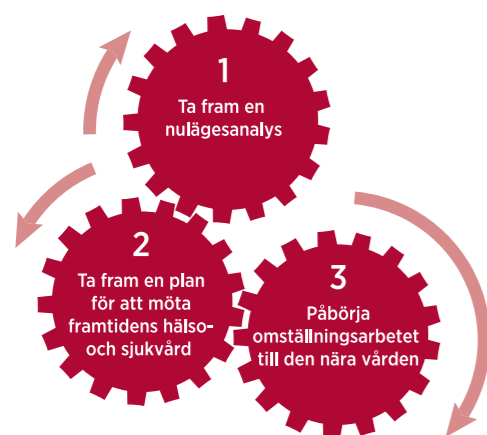

Framtagande av planen – mötesplatser och arbetssätt

Planen för att tillsammans möta framtidens behov av hälso- och sjukvård, med de sex strategierna, är framarbetat utifrån ett politiskt uppdrag med tillsättning av projektledare (2019).

På politisk nivå har medverkan och riktning på framtidsarbetet genomförts via:

- Workshop om framtidens hälso- och sjukvård med kommuner, fackliga representanter och patientföreningar (2019).
- Workshop om nära vård med Dough Eby, Southcentral Foundation i Alaska (2019).
- Framtidsscenario med nämnd för folkhälsa och sjukvård (2020).
- Föredragning av arbetet och dialog längs vägen i olika politiska forum, samt nämnd för folkhälsa och sjukvård (2019, 2020).
- En parlamentarisk grupp har processat innehåll för att ha en gemensam framtidsplan där samtliga partier står bakom och som håller över tid (2020).
- Workshop med fokus på strategi 6 – nämnd för folkhälsa och sjukvård med förstärkning av parlamentarisk grupp.

Figur 7 Visualisering av uppdragets tre delar

Underlag nationellt och i Region Jönköpings län är utredningar, delbetänkande, statliga överenskommelser, budget och verksamhetsplan, workshops, vetenskapliga teorier och artiklar om komplexa system, kvalitetsutveckling och samskapande.

Dialoger har genomförts vid befintliga mötesplatser, exempelvis sjukvårdens ledningsgrupp, medicinska programgruppernas forum, workshops i ”Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård”, centrala samverkansmöten, storgrupp sjukvård, i samverkan med kommunerna och i strategigrupper.

Nya mötesplatser som initierats är exempelvis levande bibliotek distriktsläkare och samverkansprojekt Barn och unga.

Erfarenheter och lärdomar från pågående arbeten, nationella och internationella nätverk har tagits tillvara. Viktiga områden är delaktighet, samskapande med invånare och patienter, profession, kommun, civilsamhälle och omvärld.

Sjukvårdens ledningsgrupp är styrgrupp för arbetet med regelbundna möten för rapportering och dialog. Workshops med alla delprojekt inom programmet ”Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård” är en viktig del av strategin. Det gemensamma lärandet skapar förutsättningar för förståelse om hur olika delar är beroende av varandra och bildar en helhet i omställningsarbetet.

Uppföljning

Planens övergripande strategier ska fungera på längre sikt, och tar sikte mot år 2030.

De sex olika strategierna följs upp genom nationell och lokal mätavla samt berättelser. Nämnd för folkhälsa och sjukvård arbetar fram konkreta mål och mätetal. Mätetalen är tänkt att visa förflyttningen och värdet som blir för invånarna allteftersom vi utvecklar nära vård.

Planen kommer att utvärderas och revideras inför varje mandatperiod. I den årliga uppdaterade Budget och verksamhetsplanen preciseras de aktuella aktiviteter och mätetal som är aktuella och följs upp i delårsrapporter och årsredovisningar.

I kommande revideringar av planen kommer de aktörer som berörs av planen involveras och vara delaktiga i arbetet. En hemsida kommer att skapas där utvecklingen och mätetalen följs.

Dialog och information/ föreläsningar har genomförts vid befintliga mötesplatser:

- Storgrupp sjukvård
- Sjukvårdens ledningsgrupp
- Centrala samverkansgruppen
- HR-chefernas mötesplats
- Kommunikationschefer och kommunikationsavdelningen
- Folkhälsa och sjukvård
- Qulturums ledningsgrupp
- Levande bibliotek, Peers inom pågående ”Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård”
- Patientkontrakt invånare
- Medicinsk programgrupp primärvård
- Kommunal utveckling
- Framtidsscenario med nämnden för folkhälsa och sjukvård
- Workshops inom Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård
- Programgrupp för Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård med utvecklingschefer, folkhälsochef och utvecklingsledare Qulturum
- Möten programgrupp Agenda 2030
- REKO – samverkan med kommunerna
- Patientnämnden
- SBU Jönköpings kommun
- Läns pensionärsrådet
- Nätverk distriktsläkare
- Samverkansforum projektledare nära vård i syd- östra sjukvårdsregionen
- Nationellt nätverk Nära vård
- Programgrupp Nära vård Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Nya dialoger och/eller mötesplatser som projektet deltagit vid eller arrangerat:

- Mötesplats kring äldre frågor med Sofia Nilsson från socialdepartementet
- Gemensamt möte: Nyckelkompetenser inom för- bättringskunskap och ledningsworkshop personer inom Region Jönköpings län som gått ATP (Advanced Training Program) och Master utbildning i förbättring och ledarskap
- Samverkan med Futurum
- Levande bibliotek distriktsläkare
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – programgrupp nära vård
- Mät och analysgrupp med ”critical friend” Anders Ekholm
- Regelbundna avstämningar och dialoger med Sektionen för primärvård och rehabilitering, Kunskapsstyrning och HR-strategier
- Strategigrupp barn och unga - nytt samverkans- projekt ”Bästa platsen att leva växa upp och bo på” erfarenhetsutbyte med Skottland och Cincinatti
- Medverkan har också skett regelbundet vid såväl nationella konferenser som internationella konferenser exempelvis; Institute for Healthcare Improvement (IHI) konferens Orlando, IHI konferens Amsterdam, IHI konferens Taipei, Region Jönköpings läns konferens Utvecklingskraft och Mikrosystemfestivalen, Tillit i Valfärden nationell konferens inom Hälsa med mera
- Medverkat regelbundet med olika nätverk, till exempel inom Co-production som leds från Darthmuth

Mötesplatser kommer fortsatt skapas utifrån olika perspektiv med syfte att främja delaktighet, samsyn och genomförandekraft. Exempel på förutsättningar för att arbetet med plan ska bli framgångsrikt är att strategierna genomsyrar det dagliga arbetet. Chefer och medarbetare får stöd. Kulturer utvecklas som främjar ständiga förbättringar och gränslös samverkan.

*Tillsammans
formar vi framtiden.*

För ett bra liv i en attraktiv region.